

Sumar

Colecție de scrisori private ardeleno din secolul al XX-lea

Cadrele teoretice, metodologice și cele asociate cu istoria disciplinei au relevat aspectele determinante pentru cercetarea de față sub forma unei structuri diacronice asumate pe parcursul cercetării, care include prezentarea rezultatelor determinante din punctul de vedere al interpretării. Dincolo de valoarea documentară a scrisorilor, acestea asigură contextul de reprezentare a biografiei personale, cu alte cuvinte, posibilitatea autoreprezentării. Caracterul autoreflexiv al genului epistolar asigură posibilitatea prezentării a contextelor de redactare a scrisorilor. Prin intermediul obiectivării relațiilor sociale pot fi surprinse și caracteristicile microsocietății cercului de corespondență. Teoria cercetării obiectelor asigură puncte de sprijin în cercetarea posteriorității a scrisorilor și a contextelor secundare.

Sursele aflate la baza interpretării sunt reprezentate de colecțiile de scrisori private ale lui Sigmond Júlia (n. 1929, Turda, Transilvania) și Becze Balázs (n. 1912, Lazarea, Transilvania). Pe lângă scrisorile care datează din a doua jumătate a secolului XX, interviurile realizate în legătură cu scrisorile, precum și alte colecții de scrisori private din secolul XX au oferit o sursă complementară și de control pentru cercetare.

Scrisoarea oferă autorului diferite posibilități de reprezentare. Pe parcursul interpretării, cercetarea de față s-a concentrat asupra reprezentării sinelui, a societății la nivelul micro și a evenimentelor vieții cotidiene. Autorul scrisorii reprezintă un mediator care își transmite propriile narațiuni, precum și narațiunile altora prin intermediul unui proces de reprezentare definit din puncte de vedere multiple. În cazul scrisorilor autografe, identitatea sinelui care apare în scrisori poate fi determinate, pe de o parte, prin intermediul caracteristicilor fizice, pe de altă parte, această identitate se constituie în mediul discursului. În calitatea de membru al mai multor subsisteme ale structurii sociale, individul joacă și își asumă diferite roluri, respectiv se reprezintă pe sine conform rolurilor predeterminate din punct de vedere social în baza unor norme, modele și stereotipii. Astfel, acest eu nu constituie un fenomen uniform, ci se realizează în una din modurile reprezentării în funcție de situația actuală. Reprezentarea sinelui caracteristică pentru autorul scrisorii se realizează în condițiile respectării regulilor relației de comunicare și ale celor referitoare la situația locuțională respectivă (folosirea unor clișee textuale, alegerea temei de discuție, formulare verbale, aspecte legate de conținut). Ca autor al unei scrisori, individul apare în cadrul unui proces de reflectare asupra analogiei modelului referitor la „autorul de scrisori ideal“, respectiv acesta trebuie să se adapteze unor cerințe legate de conținut, formale, stilistice și estetice, precum și la rolul de mediator și de cultivator al unor relații. Autorul scrisorii se propune pe sine ca un individ capabil de creație, și uneori corectează, la nivel lingvistic, imaginea despre sine pe care dorește să o transmită cu ajutorul referințelor textuale la erorile intervenite în procesul creației.

În scrisori apar și evenimentele definitorii ale vieții cotidiene, încadrate într-o interpretare propusă de autorul scrisorii, care pot reprezenta evenimente concentrate mai mult asupra individului însuși sau cu o valabilitate mai generală. În cadrul scrisorilor, lumea cotidiană apare filtrată prin interpretarea autorului scrisorii. Realitatea comunicată și ideile personale asociate cu aceasta sunt determinate inclusiv de situația de locuțiune dată și de încadrarea în relația dintre autorul scrisorii și adresant. Autorul scrisorilor comunică o realitate subiectivă asociată cu trăirea evenimentelor, limitată în intensitate de relația sa cu adresantul. Scrisoarea comunică evenimente actuale, specifice unor intervale temporale relativ restrânse, astfel încât evenimentele istorice, politice și economice de mare anvergură apar într-o interpretare individuală și subiectivă, în modul de redare a practicilor structurante ale vieții cotidiene și într-o formă specifică structurilor cognitive ale individului, astfel încât scrisorile ne oferă o perspectivă interioară a evenimentelor din comunitatea respectivă.

Pe parcursul transmiterii de la o generație la alta, scrisorile acumulează conținuturi de semnificații mereu reînnoite. Moștenitorii dezvăluie acele semnificații primare și secundare care au fost asociate cu obiectele pe parcursul timpului, recontextualizarea manifestată prin intermediul acestora fiind determinată și de ruptura dintre generații. Modul de relație cu scrisorile, în calitatea acestora de memorie exteriorizată și de mediu ce conține și conservă informații, se modifică în funcție de generații și de gradul de rudenie.

Valorificând punctele de vedere schițate mai sus în relație cu individul și cu scrisorile sale, interpretarea prezentă reflectează asupra praxisului scriptural provenit din tradițiile epistolare și diferit în funcție de individ, subliniind, pe lângă aspectele istorice ale redactării de scrisori, aspectele biografice, socioculturale și individuale ale temei cercetate.